

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

729

Vragen van het lid **Hammelburg** (D66) aan de Staatssecretaris van Financiën over *de bedrijfsopvolgingsregeling* (ingezonden 11 oktober 2021).

Antwoord van Staatssecretaris **Vijlbrief** (Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst) (ontvangen 17 november 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Adviseurs bepleiten eerlijkere belastingvrijstelling bij bedrijfsopvolging»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Herkent u het beeld dat een groot deel van de voordelen van de Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) terecht komt bij een kleine groep ondernemers?

Antwoord 2

Ja. Zie bijvoorbeeld het syntheserapport «Bouwstenen voor een beter belastingstelsel» en het achterliggende rapport «Belasten van (inkomen uit) aanmerkelijk belang».²

Vraag 3

Wat is de jaarlijkse budgettaire derving van de BOR?

Antwoord 3

De huidige vrijstelling van erf- en schenkbelasting in het kader van de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) bedraagt 100% van de waarde van het ondernemingsvermogen tot een bedrag van € 1.119.845 (bedrag 2021) en 83% van de resterende waarde van het ondernemingsvermogen.³

¹ FD.nl, 7 oktober 2021 (<https://fd.nl/politiek/1415176/adviseurs-bepleiten-eerlijkere-belastingvrijstelling-bij-bedrijfsopvolging>)

² Kamerstuk 32 140, nr. 71, bijlagen. En: Bouwstenen voor een beter belastingstelsel | Ministerie van Financiën – Rijksoverheid (rijksfinancien.nl)

³ Daarnaast is 100% van het verschil tussen de liquidatiewaarde en de waarde going concern (indien lager) vrijgesteld. Dit speelt bij laagrenderende bedrijven.

Voor het gedeelte van het ondernemingsvermogen dat niet vrijgesteld is, kan op verzoek maximaal tien jaar rentedragend uitstel van betaling worden verkregen.

De budgettaire derving van de BOR voor de jaren 2012 tot en met 2017⁴ is weergegeven in onderstaande tabel.

Budgettair belang BOR in mln euro

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BOR	363	507	415	440	487	517

Vraag 4

Hoeveel zou dit zijn wanneer de BOR zou worden vormgegeven zoals opgenomen in het artikel van het FD?

Antwoord 4

Het artikel van het FD over de BOR betreft een beknopte weergave van het voorstel in het position paper van Register Belastingadviseurs (RB):⁵

- Vergroot de 100% vrijstelling voor ondernemingsvermogen van circa € 1 miljoen tot € 5 miljoen;
- Verlaag het percentage van de vrijstelling voor het resterende ondernemingsvermogen van 83% naar 50%;
- Waardeer ondernemingsvermogen naar de fiscale boekwaarde;
- Verleen tien jaar renteloos uitstel van betaling voor de erf- en schenkbelasting die geheven wordt over het niet-vrijgestelde deel van het ondernemingsvermogen;
- Laat vastgoed alleen onder de BOR vallen als dat vastgoed gebruikt wordt in de eigen onderneming;
- Waardeer het vastgoed dat niet kwalificeert voor de BOR volgens de Discounted Cash Flow methode;
- Versoepel de voortzettingsvereiste bij faillissement van bonafide ondernemers.

Het voorstel van RB is een combinatie van diverse wijzigingen in de regelgeving die enerzijds beogen onbedoeld gebruik van de regeling te verminderen (zoals de beperking van vastgoed) en anderzijds een verruiming van de regeling inhouden. De verruiming ziet bijvoorbeeld op de waardering op basis van de fiscale boekwaarde. De fiscale boekwaarde van bedrijfsmiddelen is vaak (veel) lager dan de waarde in het economisch verkeer waar in de Successiewet 1956 voor de schenk- en erfbelasting vanuit wordt gegaan. De fiscale boekwaarde leent zich daarom niet als maatstaf voor toepassing van de Successiewet 1956 en is bovendien enigszins willekeurig, afhankelijk van de gekozen waarderingswijze en afschrijvingsmethode. Ook kunnen dan tussen bedrijfssectoren (grote) verschillen optreden.

De verruiming van de 100%-vrijstelling tot 5 mln in combinatie met een percentage van 50% voor het resterende vermogen heeft als oogmerk te bereiken dat het voordeel van de BOR in mindere mate bij een heel kleine groep belastingplichtigen neerslaat, maar dat doel kan ook op andere wijze worden bereikt. De doelmatigheid van mogelijke maatregelen op dit vlak moet in onderlinge samenhang worden beoordeeld.

Op basis van dit voorstel op hoofdlijnen is niet aan te geven wat het budgettaire effect zou zijn van de combinatie van al deze voorstellen.

Vraag 5

Welke andere doelmatigheidsverbeteringen zijn er mogelijk in de BOR?

Antwoord 5

Op basis van het RB-voorstel op hoofdlijnen kan niet worden beoordeeld of de combinatie van al deze voorstellen leidt tot een doelmatigheidsverbetering. In de «Bouwstenen voor een beter belastingstelsel» zijn met het oog op een betere effectiviteit en doelmatigheid diverse beleidsopties voor de BOR gepresenteerd. Verder wordt de BOR op dit moment in opdracht van het

⁴ Dit is het meest recente tijdvak waarover complete informatie beschikbaar is.

⁵ Persbericht RB 2021_-_8_okt_-_BOR_kan_eerlijker_eenvoudiger_en_meer_eigentijds.pdf

Ministerie van EZK en het Ministerie van FIN naast andere fiscale regelingen rondom bedrijfsopvolging en bedrijfsoverdracht geëvalueerd. Deze evaluatie vindt plaats in het kader van de regeling periodiek Evaluatieonderzoek (RPE).⁶ Ook het toetsingskader fiscale regelingen is van toepassing op deze evaluatie.⁷ Afronding van de evaluatie staat gepland in Q1 2022. Met het gereedkomen van de evaluatie kunnen mogelijk doelmatiger beleidsopties worden geformuleerd.

Vraag 6

Wanneer zouden dergelijke doelmatigheidsverbeteringen uitvoerbaar zijn voor de Belastingdienst?

Antwoord 6

De «Bouwstenen voor een beter belastingstelsel» laten zien dat de BOR een complexe en misbruikgevoelige regeling is die in de praktijk een fors beslag legt op de behandelcapaciteit van de Belastingdienst. Er kan niet op voorhand worden gezegd dat de (combinatie in de) voorstellen van het RB tot doelmatigheidsverbetering en vereenvoudiging leiden. Voor de aanpassing van de bedragen en percentages van de voorwaardelijke vrijstelling kan worden opgemerkt dat dit parameteraanpassingen zijn die mogelijk zouden zijn per 1 januari 2023, mits tijdige besluitvorming plaatsvindt. Voor andere voorstellen is zonder verdere uitwerking niet aan te geven of en op welke termijn die implementeerbaar zijn. Een uiteindelijk oordeel over voorstellen vraagt uiteraard een integrale afweging, waarin uitvoerbaarheid een van de mee te wegen aspecten is.

⁶ Ministerie van Financiën (2018), Regeling periodiek evaluatieonderzoek, link.

⁷ Ministerie van Financiën, Toetsingskader fiscale regelingen, link.